

Latvijas Neredzīgo bibliotēkas

Informatīvais izdevums

JAUNIE VĀKI

Nr. 2014/01 (09)

Rīga

Katalogs izdots Braila raksta nodaļā
Juglas ielā 14, Rīga, LV-1024
Tālrunis: 67522131, 29137112 (Gunta Bite)
e-pasts: **gunta.bite@neredzigobiblioteka.lv**
Bibliotēkas mājaslapa: **www.neredzigobiblioteka.lv**
Twitter.com — **@LNerB**
Draugiem.lv — **draugiem.lv/neredzigobiblioteka.lv**
Facebook.com — **www.facebook.com/LNerB**

Ziņas par grāmatām un citiem jaunumiem

Šī informatīvā brošūra ir par Latvijas Neredzīgo bibliotēkā reproducētām grāmatām Braila rakstā un citiem jaunumiem. Brošūra iznāk reizi gadā un to var saņemt bibliotēkas abonementā, lasītavā vai Braila raksta nodaļā bez maksas.

Braila raksta grāmatu reprodukcijas procesos 2014. gadā piedalījās arī četri brīvprātīgie palīgi: Ilgvars Hofmanis, Anna Dubovika, Gunta Hofmane un Aleksandrs Jeršovs. Pateicoties viņiem ir reproducētas piecas bērnu grāmatiņas, savukārt, pateicoties Edijam Fuksim, Viktora Igo grāmata «Nožēlojamie» lasītājiem pieejama pilnā apjomā, jo trūkstošais 14. sējums nu ir restaurēts.

2014. gadā reproducēto grāmatu klāstā pārsvarā dominē latviešu autoru oriģinālliteratūra. Starp tām atrodami arī klasiķu darbi, dzeja un bērnu literatūra. Savukārt tulkotā literatūra aptver vēstures, fantastikas un filozofijas jomas.

GRĀMATAS BRAILA RAKSTĀ

Zemāk sniedzam sīkāku informāciju par jaunākajām grāmatām Braila rakstā, kas reproducētas 2014. gadā. Tās ir sadalītas tematiski. Sadaļā «Oriģinālliteratūra» apkopoti latviešu autoru darbi, t.sk., klasika un dzeja. «Tulkoto literatūru» šoreiz piedāvā šveiciete Johanna, brits Filips, amerikānis Toms un libānietis Hadžārs. Savukārt «Bērnu literatūrā» latviešu autoru darbi.

Vilis Lācis. «UZ JAUNO KRASTU»

(10 sējumos)

Šis ir 2. izdevums Braila rakstā, jo iepriekšējais, lielā lasītāju pieprasījuma dēļ, bija nolietots un nepilnā apjomā.

Tā ir padomju Latvijas drāma par Līdumu, Tauriņu un Pacepļu dzimtu dramatiskajiem likteņiem no 20. gadsimta 20-tajiem līdz 50-tajiem gadiem. Līdumu un Tauriņu dinastiju konflikts kā šķiru cīņa, kas beidzas ar Līdumu uzvaru.

Bez šaubām grāmatā uzskatāmi parādīta tautas absolūti zombijiskā tiekšanās pēc komunisma, taču to atmetot, romāna sižets ietver sevī gan mīlestību, gan sirdsskaidrību, gan arī uzticību un paļaušanos. Šodienas skatījumā, romāns var kalpot kā izzinošs materiāls par padomju laiku ideoloģiju jeb precīzāk būtu teikt — komunistiskās propagandas absurdu, kā arī par vēstures liecībām.

Aleksandrs Grīns. «ZEMES ATJAUNOTĀJI»

(8 sējumos)

Aleksandra Grīna romāns pieder pie latviešu literatūras klasikas, tā darbība norisinās 16. gadsimtā Sēlijā, hercoga Jēkaba valdīšanas laikā. Tas attēlo latviešu tautas grūtības cauri kariem un postošām slimībām cīņā par dienišķo maizi un savu zemes gabalu. Neskatoties uz to, romāna darbība nereti iegūst arī spraigu piedzīvojuma nokrāsu, liekot tā varoņiem piedzīvot neticamas pakārdzīšanās un bēgšanu, burvestības un spokošanos,

jautrus sadzīviskus atgadījumus un citas humora pilnas ainiņas.

Romānā maksimāli saglabāta oriģinālizdevuma ortogrāfija, piedāvājot lasītājam iespēju baudīt senās valodas nianses, kuras nereti varētu noturēt par drukas kļūdām, tomēr tās tādas nebūt nav. Piemēram, vārds «smarša».

Māris Salējs. «NEDAUDZ VAIRĀK»

(1 sējumā)

Raksturojot Māra Salēja dzeju, Ieva Velde avīzītē «Bazūne» rakstīja: «Vispirms prātā nāk vieglums. Tā piesaista ar savu vienkāršību un prasmi pateikt patieso ar neuzbāzīgiem, tomēr trāpīgiem vārdiem. Jau pats pirmais dzejolis vēsta:

*«cilvēks ir skaņu lente
ko citam izlaist caur sirdi...»*

Kad izlasu šīs rindiņas, gribas tām pamāt ar galvu un maigi uzsmaidīt: *patiesi, tā taču ir.*

Dzīves gudrībai, kas ietērpta dzejoļos, piemīt izteikta brieduma sajūta. Tā nav spilgta, alkaina vai izaicinoša, tā neko neprasa sev. Dzīves gudrība Māra Salēja dzejā ir rāma kā viegls vēja pieskāriens ausij, tomēr patiesība, ko tā vēsta, ir tik izkristalizēti skaidra, ka nav iespējams noliegums.»

Kristīne Muciniece. «ENĢEĻU ACIS. Kristālu glabātāji»

(3 sējumos)

Šī ir pirmā grāmata no Kristīnes Mucinieces grāmatu cikla «Kristālu glabātāji». Grāmatas varoņi Amanda un

Stefans, izejot cauri grūtībām un satraucošiem piedzīvojumiem, iemācās atraisīt sevī Spēku un piepildīt sapņus. Autore aicina izdzīvot abu jauniešu stāstu un paņemt no tā to, kas iekrīt paša sirdī. Grāmatā sastopamas it kā pašsaprotamas un vairakkārt dzirdētas mācības, taču tās ir ievītas jaukā stāstā, kas tās padara īpaši uzrunājošas.

«[..] Patiesībā viss ir jāizrunā, un nekad neko nedrīkst atstāt nenoskaidrotu. Pat vissliktākās un prātā neaptveramās lietas ir jāizrunā, jo visam ir savs izskaidrojums. [..] daudzas cilvēku nelaimes ceļas tikai no tā, ka viņi savā starpā neizrunājas.»

Rūdolfs Blaumanis. «INDRĀNI»

(1 sējuma)

Blaumaņa luga «Indrāni» liek aizdomāties par cilvēku savstarpējām attiecībām un to, ka nereti abpusējas sapratnes un mīlestības galvenais traucēklis ir paša cilvēka *ego*, kas var sapostīt dvēseli daudz spēcīgāk par jebkurām dzīves sūtītajām likstām un nedienām.

Lugā tiek risinātas ģimenes locekļu attiecības, kas izveidojas situācijā, kad Indrānu tēvs un māte, vecuma noguruma spiesti, atdod saimniecību pārvaldīt vecākajam no saviem dēliem Edvartam un viņa sievai. Lugā attēlota viltība, nenovīdība, mantkārība un pat ļaunprātība, ar kādu Edvarts un viņa sieva iegūst savā īpašumā saimniecību un tālāk vada to. Tai pat laikā lugā arī spilgti tēlota lepnuma ļaunā iedaba, kas liedz ģimenes locekļiem atrast kopīgu valodu un strīdus situācijā izlīgt mieru.

Grāmatas atbildīgais redaktors brīvprātīgais Ilgvars Hofmanis.

«LATVIEŠU TAUTAS MĪKLAS, SAKĀMVĀRDI UN PARUNAS»

(3 sējumos)

«Latviešu tautas mīklas, sakāmvārdi un parunas» apkopota bagātīgā tautas mutvārdu folklorā un tajā ietvertā neparastā gudrība un asprātība. Latviešu tautas mīklas spēj pārbaudīt ne viena vien pat asākā prāta veiklību un izdomu, vēstot par dažādām dabas un cilvēciskās pasaules lietām un norisēm. Parunas un sakāmvārdi savukārt atspoguļo mūsu tautas gudrību un trāpīgo asprātību, kas biežāk dzeļ nekā glauda pa spalvai.

Grāmatas Braila rakstā atbildīgā redaktore Sarmīte Gromska iesaka izlasīt šo grāmatu, jo uzskata, ka tā ir patiesi vērtīga un uzrunās lasītājus ar savu latvisko stilu.

Aivars Eipurs. «MINIMAS JEB ZEMESTRĪCE ZĀBAKĀ»

(1 sējumā)

Mūsu lasītājiem bija iespēja iepazīties ar autora pirmo darbu «Minimas jeb vienā istabā ar Antonu Vēbernu», kas Braila rakstā iznāca 2010. gadā. Savukārt šīs minimas sevī slēpj kādu interesantu un patīkamu niansi: grāmatā pieminēta Latvijas Neredzīgo bibliotēka un Braila raksta nodaļa.

Vilis Veldre. «DĒLI UN MEITAS»

(4 sējumos)

Tas ir romantiski psiholoģisks romāns par jauniešu dzīvi no Oktes — Garlenes pamatskolas sola līdz pieaugušo dzīves gaitām un sasniegumiem. Vieniem ir izdevies sasniegt savus mērķus, bet citiem tie palikuši kā

tāli neaizsniedzami sapņi. Grāmatā ir daiļrunīgi aprakstīta latviešu lauku dzīve un sadzīviskās attiecības starp vienaudžiem.

Dagnija Zigmonte. «REMINISCENCES»

(4 sējumos)

Šajā grāmatā autore vienkārši un aizraujoši stāsta par saviem bērnu dienu pārdzīvojumiem, ikdienišķiem priekiem un bēdām. Grāmatu savdabīgu padara laikmeta tēlojums — pēdējie pirmskara un kara gadi Rīgas nomales bērna skatījumā. Rakstniece gan tiešā tēlojumā, gan esejiskās apcerēs dalās atziņās par to, kā veidojās viņas personība. Bez liekas jūsmas vai sentimenta viņa atskatās uz savas bērnības pasauli, uz tuviniekiem un draugiem. Stāstījumu par bērnības zemi papildina atmiņas par laukos pavadītajām vasarām un Majoros nodzīvoto mēnesi, kur autore lasītāju iepazīstina ar «smalkāku» ļaužu dzīves ainām 30. gadu Jūrmalā.

Nora Ikstena. «DIEVMĀTES DRAUDZENE»

(1 sējumā)

Grāmata ir rakstnieces Noras Ikstenas Gruzijas pieredzes grāmata. Vairāku gadu laikā šajā senajā ticības, kultūras un dabas svētītajā un varu plosītajā zemē sastaptie ļaudis un piedzīvotie notikumi kļuvuši par pamatu rakstnieces stāstiem. Tos vienos *ārpusnieces* skats, kas tomēr vēlas kļūt par savējo. Grāmatā aprakstīti ne tikai Gruzijas intīmākie dabas nostūri, bet arī tiek atklātas gruzīnu tautas interesantās un pārsteidzošās attiecības ar ēdieniem. Gruzija, rakstnieces skatījumā, ir patiesākā Dievmātes draudzene.

Hadžārs Džibrāns. «PRAVIEŠA ATGRIEŠANĀS»

(1 sējumā)

«Pravieša atgriešanās» kļūdīgi varētu dēvēt par grāmatas «Pravietis» turpinājumu. Pirmkārt jau tāpēc, ka šo grāmatu autori, kaut arī radinieki, tomēr ir stipri atšķirīgi. Hadžāra rakstīšanas stils ir vairāk ticības meklējumos iegrimuša stāstnieka prātojumi, turpretī Halīls savu vēstījumu nodeva vairāk pravietiskā veidā. Grāmatā «Pravieša atgriešanās» šie abi stili sastopas un veido savstarpēju dialogu. Varbūt tieši tas padara to interesantu, un tajā pašā laikā diezgan sarežģītu. Tiem lasītājiem, kuriem, lasot iepriekšējo grāmatu «Pravietis», tā īsti nebija skaidrs, kurā dzīves situācijā noder pravietojuņa sniegtās atbildes, būs interesanti uzzināt Hadžārs versiju, savukārt tie, kuri bija pārliecināti, ka zina, varēs salīdzināt.

Filips Rufs. «PA STĀVU LIESMU DEBESĪS»

(4 sējumos)

Lasītājiem, kuri būs lasījuši Paula Bankovska grāmatu «Misters Latvija» (Braila rakstā izdota 2003. gadā), būs interesanti uzzināt vēsturiskos notikumus, kas bijuši minētās grāmatas pamatā. Runa ir par nenotveramā latviešu anarhista Pētera Māldera gaitām.

«Pa stāvu liesmu debesīs» patiesībā ir «pētījums par mazzināmu mūsu vēstures lappusi — latviešu anarhistiem un dažādu, it kā nesaistītu notikumu brīžiem dīvainajām kopsakarībām, kas lielā mērā noteica 19. gs. beigu — 20. gs. sākuma situāciju gan Latvijā, gan

Eiropā.» Tāpēc to īpaši novērtēs tie, kuriem ir tuva mūsu valsts vēsture.

Johanna Spiri. «HEIDI»

(4 sējumos)

Šīs grāmatas sižets ir par meitenes vārdā Heidi bērniņas «piedzīvojumiem», kura dzīvo kopā ar savu vectēvu kaut kur Alpos. Viņas labestība, čaklums un sirds šķīstums palīdz daudziem cilvēkiem, rodot arvien jaunas pamācošas dzīves gudrības, kurās vērts ieklausīties ikvienam.

Tā nav domāta tikai bērniem. Grāmatā vērts ieskatīties arī pieaugušajiem.

Toms Kreicbergs. «DUBULTNIEKI UN CITI STĀSTI»

(2 sējumos)

Kaut arī autors ir latviešu izcelsmes ASV iedzīvotājs, šī grāmata ir tulkota no angļu valodas, jo rakstnieks savus stāstus, kas apkopoti šajā kopkrājumā, rakstījis angļiski. Uz jautājumu — kāpēc? — autors atbild: «Rakstīt angļiski šķita dabiski, jo latviešu valodā mana iemīļotā literatūra bija pieejama maz, tādēļ praktiski lasīju tikai angļu valodā — atbilstoši izveidojās mans vārdu krājums, sapratne par žanru.»

«Dubultnieki un citi stāsti» ir īpatnējs ar to, ka tā vienlaikus ir un nav tradicionāla zinātniskā fantastika. Autora apspēlētās tēmas — nākotnes cilvēks tehnoloģisko sasniegumu varā, mākslīgā intelekta centieni līdzināties cilvēkam, laika ceļojumu paradoksi un radītāja atbildība par radīto — tiek meistarīgi apspēlētas iz-

mantojot paņēmienu, ko gribētos saukt par greizā spoguļa taktiku. Un lasītājs kopā ar mākslīgi radītu Īkstīti nokāpj tējkannas dzīlēs, blakus alkoholiķim Pakalniņam vizinās neesošā metro maršrutā Rīga-Valmiera, no dažu metru attāluma seko cūku pilotu kaujas lidojumam...

BĒRNU LITERATŪRA

Māra Cielēna. «MAZAIS MĀKONZAURS»

(1 sējumā)

Grāmatiņa bija iekļauta lasāmās literatūras sarakstā, ko vērtēja «Bērnu žūrija». Tā ir pasaku grāmata, kas uzbur liriskas un reizē komiskas ainas. Tās ir apbrīnojamas fantāzijas pārpilnas, dzīvīgas, smieklīgas un vienlaikus liriskas. Mazos un lielos tās mudina paskatīties uz apkārtni ar dzīvu interesi, meklējot līdzības šķietami ļoti atšķirīgajā un atšķirīgo it kā līdzīgajā. Grāmata piemērota gan pavisam maziem, gan lielākiem bērniem, un tās neparastums priecēs arī pieaugušos.

Grāmatiņas atbildīgais redaktors brīvprātīgais Aleksandrs Jeršovs.

Margarita Stāraste. «LAIMES ZEME»

(1 sējumā) [brošēta]

Tā ir pavisam neliela apjoma dzejoļu pasaku grāmata, kurā autore Margarita Stāraste ar lielu mīlumu un labestību pavēsta bērniem svarīgu atziņu, ka Laimes zeme nav jāmeklē tālu. Parasti mēs tajā jau dzīvojam, tikai neprotam to saskatīt, novērtēt.

Grāmatiņas atbildīgā redaktore brīvprātīgā Anna Dubovika.

Margarita Stāraste. «LAIMES SĒKLIŅA»

(1 sējumā) [brošēta]

Otrā Margaritas Stārastes grāmatiņa «Laimes sēkliņa» māca par mīlestību pret savu zemi, savu ģimeni un draugiem. Un lai kā arī šķistu, ka Laimīgā zeme ir kaut kur citur, tomēr tā vienmēr izrādīsies tā, kurā tu esi audzis, kurā tevi visi mīl un lolo.

Grāmatiņas atbildīgais redaktors brīvprātīgais Ilgvars Hofmanis.

Latviešu tautas pasaka. «RAUSIS»

(1 sējumā) [bērniem, kuri mācās Braila rakstu]

Šīs īsās pasakas sižets dažādās variācijās sastopams arī citu tautu pasakās, taču tas nepadara pasaku mazāk vērtīgu. Grāmatiņas formāts ir A5 un tā reproducēta ar domu, radīt neredzīgiem bērniņiem, kas vēl tikai sāk apgūt Braila rakstu, patīkamu un ērtu pirmo grāmatiņu, kuru viņi būs izlasījuši. Grāmatas teksti rakstīti ar vienas rindas izlaidumu un tai ir tikai pāris lappušu. Grāmatiņa ir maza, viegla un ērta bērnu rociņām.

Gunta Bite. «MĀJDZĪVNIKI. Dinijas stāsti»

(1 sējumā) [brošēta]

Grāmatiņa iznākusi sērijā «Dinijas stāsti», kurā maza meitenīte vārdā Dinija stāsta par dažādiem mājdzīvniekiem, kurus viņa sastop lauku mājās vasaras brīvlaikā. Stāsts par katru mājdzīvnieku ir papildināts arī ar kādu interesantu faktu, kas padara grāmatiņu arī izzinošu. Noslēgumā Dinija aicina arī lasītāju padomāt par kādu sev zināmu mājdzīvnieku un uzrakstīt par to stāstu.

Grāmatiņas atbildīgā redaktore brīvprātīgā Gunta Hofmane.

GRĀMATAS SAGATAVOŠANĀ

Grāmatas sagatavošanā:

Viljams P. Jangs. «**Būda**» (4 sējumos)

Arturs Konans Doils. «**Romāns par Šerloku Holmsu**» (3 sējumos)

Aspazija. «**Zila debess zelta mākoņos**» (3 sējumos)

Jānis Ūdris. «**Meirovics. Trīs Annas**» (4 sējumos)

Inese Ziņģīte, Anatolijs Danilāns. «**Speķītim nav ne vainas jeb atziņas veselīgai dzīvei**» (1 sējumā)

Inta Riekstiņa. «**Zīmes**» (1 sējumā)

Tūve Jansone. «**Neredzamais bērns**» (2 sējumos)

Zenta Ērgle. «**Starp mums meitenēm runājot... un citi stāsti**» (10 sējumos)

Aleksandrs Čaks. «**Dzejas izlase**» (3 sējumos)

Jānis Peters. «**Minhauzens un Kamikadze**» (5 sējumos)

Monika Zīle. «**Zupa ar circeņiem**» (2 sējumos)

Ar brīvprātīgo palīdzību plānots izdot:

Marts Pujats. «**Nāk gaismā pati lampa**»

Rosārio Gomesa. «**Stāsti ar dvēseli**» I daļa.

INFORMĀCIJA VISIEM

Atgādinām, ka ikvienam lasītājam, kurš reģistrējies mūsu bibliotēkā ir iespēja saņemt viņam interesējošos materiālus Braila rakstā. To var izdarīt divējādi:

1. dodoties uz bibliotēkas Braila raksta nodaļu vai veicot pasūtījumu, atsūtot tekstus uz e-pastu gunta.bite@neredzigobiblioteka.lv. Teksti tiks pārvērsti un izdrukāti Braila rakstā vienas nedēļas laikā. Tekstu apjoms Braila rakstā nedrīkst pārsniegt 15 (A4) formāta lapas, t.i., 24`000 zīmes. Maksimālais pasūtījuma apjoms uz vienu cilvēku nedrīkst pārsniegt 100 lapas mēnesī. Pasūtīto materiālu lasītājs saņem iesietu spirālē vai saskavotu.

2. Lasītavā pašiem materiālu ieskenēt un ar *Jaws* programmatūras palīdzību noklausīties tā saturu, kā arī nepieciešamības gadījumā ar tastatūras un Braila raksta rindas palīdzību rediģēt, un, izmantojot printeri *Index 4x4 PRO*, izdrukāt Braila rakstā.

Šī iespēja pašam darboties īpaši noderīga studējošiem redzes invalīdiem, jo lasītavā izdrukātā materiāla apjoms nav ierobežots. Lai to varētu izdarīt, lasītājam ir jāprot darboties ar datoru un Braila raksta rindu.

Braila raksta nodaļa rīko arī dažādus pasākumus un praktiskos seminārus, kā arī veic apmācību darbam ar Braila raksta printeri. Nodaļa piedalās arī dažādās konferencēs un semināros, kā arī dodas izbraukumos ar dažādām interesantām aktivitātēm.

Lasītavas krājumā šobrīd ir dažāda noderīga informācija Braila rakstā, t.sk.:

- Veselības rokasgrāmata «Medicine.lv»
- Stereo radio un kasešu atskaņotāja «Roberts» jeb «Concerto 2» lietošanas instrukcija
- Rokasgrāmata «Darba meklēšanas process»